

การค้าในภาคบริการ : กรณีศึกษาเฉพาะ การบริการด้านกิจการธนาคาร

นาย บรมเศร์ อุ่นวิวัฒน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-578-011-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016952

T10309664

TRADE IN SERVICES : A CASE STUDY OF BANKING SERVICES

Mr. Borrameat Oonvatana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-578-011-1

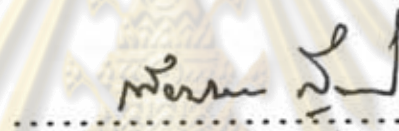
ขอเชิญวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

การเข้าในภาคบริการ : กรณีศึกษาเฉพาะ การบริการด้านกิจการธนาคาร
นาย บรรเมษฐ์ อุ๋นวัฒน์
เศรษฐศาสตร์
ดร. ตีรณ พงศ์มรพัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอเชิญวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรานภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. เทียนฉาย กิระนันท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. ตีรณ พงศ์มรพัฒน์)

..... กรรมการ
(ดร. ดวงมณี วงศ์ประทีป)

..... กรรมการ
(ดร. สมชาย รัตนโรจน)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทเมธี : คุณวิมล : การค้าในภาคบริการ : กรณีศึกษาเฉพาะการบริการด้านกิจการ
 ธนาคาร (TRADE IN SERVICES : A CASE STUDY OF BANKING SERVICES)
 อ.ที่ปรึกษา : ดร.ศิริพร พงศ์มพิพัฒน์, 136 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประเด็นเกี่ยวกับการค้าในภาคบริการโดยเฉพาะใน
 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการธนาคารพาณิชย์ การศึกษาถึงมาตรการ ระเบียบ และกฎหมายต่าง ๆ ที่คุ้มครองผู้ประ-
 กอบกิจการธนาคารพาณิชย์ไทย และการศึกษาถึงอัตราของการปกป้องคุ้มครองหรืออัตรากำไรที่แท้จริงของ
 ธนาคารพาณิชย์

ผลของการศึกษานี้พบว่า ในเชิงทฤษฎีของหลักความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบแล้ว การที่
 ประเทศมีข้อจำกัดการค้าในภาคบริการ อาจจะเป็นการลดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในการค้าขาย
 สินค้ากับต่างประเทศ ส่วนผลการศึกษาในประเด็นของมาตรการ ระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่คุ้มครองผู้ประ-
 กอบกิจการธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า รัฐบาลไทยมีการกำหนดอุปสรรคในการเข้ามาประกอบการของ
 ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ด้วยการมีพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติ
 การธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการจัดตั้งสาขาธนาคาร
 ต่างประเทศ และการถือหุ้นในธนาคารพาณิชย์ไทย ส่วนผลการศึกษาในประเด็นของอัตราการค้าการปกป้องคุ้มครอง
 ของธนาคารพาณิชย์ พบว่า อัตรากำไรที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่ามากกว่าศูนย์ เมื่ออาศัยอัตรา
 ดอกเบี้ยของประเทศที่พัฒนาแล้วมาช่วยในการใช้เปรียบเทียบ และจะมีค่าต่ำกว่าศูนย์ เมื่ออาศัยอัตราดอก-
 เบี้ยวของประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน และเมื่อได้นำเอาอัตรากำไรที่
 แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไปเปรียบเทียบกับอัตราการค้าการคุ้มครองในสินค้าอุตสาหกรรมของไทย ก็พบว่า อัตรา
 กำไรที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์มีค่าต่ำกว่าอัตราการค้าการคุ้มครองในสินค้าอุตสาหกรรมของไทยโดยส่วนรวม
 ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความคุ้มครองกิจการธนาคารพาณิชย์ในระดับที่สูงมากนักทั้งนี้ เมื่อเทียบกับ
 การให้ความคุ้มครองสินค้าอุตสาหกรรมโดยทั่วไป.

ศูนย์วิทย์ทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา
 สาขาวิชา
 ปีการศึกษา

ลายมือชื่อผู้ผลิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

BORRAMEAT OONVATANA : TRADE IN SERVICES : A CASE STUDY OF BANKING SERVICES. THESIS ADVISOR : TEERANA BHONGMAKAPAT, Ph.D. 136 PP.

This research is aimed at (a) studying issues concerning international trade in services, particularly banking services; (b) studying procedures, rules and regulations involving commercial banking business in Thailand; and (c) computing effective rates of banking profitability using the concept of effective protection in merchandise trade.

It was found that, by the participle of comparative advantage, protective restrictions imposed on the service sector might reduce the comparative advantage in merchandise trade. Concerning rules and regulations that have protected Thai commercial banks, Thai government have somewhat restricted foreign banks in operating in Thailand by enacting the Commercial Banking Act B.E. 2505 and the Commercial Banking Act (No.2) B.E. 2522, especially regarding to the establishment foreigner banks' branches and to foreign ownership in Thai commercial banks. As a result of the study, the effective rates of banking profitability was found to be positive with respect to lending rates and deposit rates of the developed countries. However, the effective rate of banking profitability was less than zero when the lending rates and the deposit rates of certain developing countries in ASEAN was used as foreign interest rates. The effective rate of banking profitability found in the study was relatively low compared to the overall effective rates of protection for manufacturing industries in Thailand, implying that the Thai government may not protect Thai commercial banks as much as manufacturing industries in general.

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา ๒๕๖๖

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจาก อาจารย์หลายท่าน คือ ดร. ตีรณ พงศ์มณฑลน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณา สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา คำแนะนำและให้กำลังใจในการศึกษา อีกทั้งยังสนใจ ได้ถามความก้าวหน้าในการเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนกรุณาอ่านตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ในขั้นสุดท้าย นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาอย่างมากจาก ศาสตราจารย์ ดร. เทียนฉาย กิระนันท์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และจากกรรมการวิทยานิพนธ์ อีกสองท่านคือ ดร. ดวงมณี วงศ์ประทีป และ ดร. สมชาย รัตนโกมุท ที่ได้สละเวลา อ่านร่างวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไข ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณ ในความกรุณาที่ได้รับจากท่านอาจารย์มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณมารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและกำลังใจ แก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณกานทิณี สงวนทรัพย์ คุณภวัลยิตกอร์ กุราตี และคุณวิชัย ศรีศักดิ์สุวรรณ ที่ได้ช่วยเหลือทางด้านข้อมูลเอกสาร ตลอดจนการตรวจทาน แก้ไขคำผิดจากต้นฉบับเป็นอย่างดี รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ โดยเฉพาะทางด้านกำลังใจซึ่งมีค่ายิ่งทั้งทางตรงและทางอ้อม

ในท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยกรุงเทพที่ได้ให้เงินทุนสนับสนุนการศึกษา มาตั้งแต่ต้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย หากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรมเมศวร์ อุ่นวัฒนะ

พฤษภาคม 2533

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	11
1.3 ขอบเขตการศึกษา	11
1.4 วิธีการศึกษา	12
1.5 งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง	13
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
2 การค้าในภาคบริการ : แนวความคิดและทฤษฎี	16
2.1 คำนิยามของการบริการ และการค้าในภาคบริการ	16
2.2 การค้าในภาคบริการและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ	21
3 การค้าในการบริการที่เกี่ยวกับกิจการธนาคาร	40
3.1 ความสำคัญของการค้าบริการในเศรษฐกิจไทย	40
3.2 คำนิยามของ "การธนาคาร"	54
3.3 การดำเนินงานกิจการของธนาคารพาณิชย์ไทย และสาขาธนาคารต่างประเทศ	56
3.4 สภาพการณ์ในการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทย และสาขานานาชาติต่างประเทศ	66
4 มาตรการ ระเบียบและกฎหมายต่าง ๆ ที่คุ้มครอง ผู้ประกอบการธนาคารพาณิชย์ไทย	94

	หน้า
5 อัตราการคุ้มครองการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย	108
5.1 อัตราการคุ้มครอง (Effective Rate of Protection)	108
5.2 อัตราการคุ้มครองในกิจการธนาคารพาณิชย์	110
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	126
6.1 บทสรุป	126
6.2 ข้อจำกัดในการศึกษา	128
6.3 ข้อเสนอแนะ	130
บรรณานุกรม	132
ประวัติผู้เขียน	136

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	สัดส่วนผลิตภัณฑ์ทางด้านบริการในผลิตภัณฑ์ในประเทศ (GDP) ตามราคาปี 2515 (พ.ศ. 2520-2530)	3
1.2	มูลค่าเพิ่มและสัดส่วนในภาคบริการจำแนกตามอุตสาหกรรม ตามราคาปี 2515	4
1.3	อัตราการเจริญเติบโตจำแนกตามอุตสาหกรรมต่าง ๆ พ.ศ. 2523-2531	6
1.4	รายรับจากการบริการและการส่งออก พ.ศ. 2520-2531	8
1.5	ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และปีที่เปิดกิจการ	9
3.1	สัดส่วนในผลิตภัณฑ์ในประเทศ จำแนกตามอุตสาหกรรม พ.ศ. 2513-2531	44
3.2	สัดส่วนของผลิตภัณฑ์ในประเทศ จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ	46
3.3	อัตราการเจริญเติบโตและสัดส่วนของการค้าบริการในมูลค่า การส่งออกและผลิตภัณฑ์ในประเทศ พ.ศ. 2523-2531	49
3.4	ดุลการค้าบริการ พ.ศ. 2522-2531	50
3.5	สัดส่วนของการค้าบริการ พ.ศ. 2522-2531	52
3.6	สัดส่วนของแรงงานที่ถูกจ้าง จำแนกตามอุตสาหกรรม พ.ศ. 2514-2530	53
3.7	รายชื่อสำนักงานผู้แทนธนาคารต่างประเทศในประเทศไทย	64
3.8	ลักษณะสำคัญของสถาบันการเงินในประเทศไทย (เมื่อสิ้นปี 2530) ..	71
3.9	การออมของครัวเรือน ณ สถาบันการเงินต่าง ๆ	73
3.10	อัตราการเติบโตและส่วนแบ่งตลาดทางด้านสินทรัพย์ของ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พ.ศ. 2523-2531	75
3.11	อัตราการเติบโตและส่วนแบ่งตลาดทางด้านเงินฝากของ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พ.ศ. 2523-2531	76
3.12	อัตราการเติบโตและส่วนแบ่งตลาดทางด้านสินเชื่อของ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พ.ศ. 2523-2531	77

ตารางที่		หน้า
3.13	สินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ไทย (เมื่อสิ้นปี 2532)	78
3.14	สินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย (เมื่อสิ้นปี 2532)	79
3.15	สัดส่วนของเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยในประเทศไทย พ.ศ. 2523-2531	80
3.16	เงินฝากและสัดส่วนของเงินฝากของสาขาธนาคารต่างประเทศ ในประเทศไทย พ.ศ. 2523-2531	82
3.17	จำนวนเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทย จำแนกตามประเภท ของเงินฝาก พ.ศ. 2523-2531	85
3.17/1	สัดส่วนของจำนวนเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทย จำแนกตาม ประเภทเงินฝาก พ.ศ. 2523-2531	86
3.18	สัดส่วนของสินเชื่อบริษัทพาณิชย์ไทยในประเทศไทย พ.ศ. 2523-2531	87
3.19	สินเชื่อและสัดส่วนของสินเชื่อของสาขาธนาคารต่างประเทศ ในประเทศไทย พ.ศ. 2523-2531	89
3.20	สินเชื่อของบริษัทพาณิชย์ จำแนกตามความต้องการ พ.ศ. 2523-2531	92
3.21	สัดส่วนของสินเชื่อเพื่อการส่งออกและสินเชื่อเพื่อการนำเข้า จากธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พ.ศ. 2525-2531	93
5.1	อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ประเทศต่าง ๆ	118
5.2	อัตรากำไรที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยอาศัย อัตราดอกเบี้ยของประเทศต่าง ๆ	121
5.3	อัตราการคุ้มครองที่แท้จริง พ.ศ. 2524-2528	122
5.4	อัตราการคุ้มครองที่แท้จริงของสินค้าอุตสาหกรรม (คำนวณตาม Corden) 86 sectors	123